

Marssi huipulle, laimeneva toiminta ja kohti uutta nousua 1975–2017

Pöytätennis nousi 1970-luvun puolivälistä alkaen uudella tavalla esille suomalaisessa urheilukulttuurissa. Suomalaiset pelaajat alkoivat menestyä aikaisempaa paremmin ja laajemmalla joukolla arvokisoissa. Varsinkin erinomaiset naisjunioripelaajat toivat saleille sadoittain uusia tyttö- ja poikajunioreita. Merkittävää oli osallistuminen Eurooppa-liigaan ensimmäistä kertaa 1977. Eikä kyse ollut pelkämästä pelailusta vaan onnistumisiakin tuli.

Moni kanto vastuuta, mutta 1970-luvulla esiin nousivat erityisesti valmentaja ja joka paikan höylä Torkel Grefberg, liiton uusi puheenjohtaja Esa Ellonen ja ensimmäiseksi toiminnanjohtajaksi palkattu Erkki Alaja. Pöytätenniksessä, kansanomaisesti laajasti tunnetussa ja harrastetussa pingiksessä, oli kova tekemisen meininki. Ja kaikki näkyi ennennäkemättömänä julkisuutena.

Talous ajautui 1980-luvun lopulla kuralle, ja toimintaa pyöritettiin velkarahalla. Etsikkoaika menetettiin. Huippu-urheiluun panostamisen sijasta haluttiin laittaa talous kuntoon. Kova saneeraus ja uudet rahakkaat sponsorisopimukset mahdollistivat, että liitosta tuli velaton 1993. Tiukka taloudenpito pelasti suomalaisen pöytätenniksen laman keskellä, jolloin vielä saman aikaan Suomen Liikunnan ja Urheilun (SLU) perustaminen vähensi valtionapuja. 1990-luvulla pöytätennis kuului niiden lajien joukkoon, joissa kärkeen oli entistä enemmän tunkua uusien valtioiden ilmestyessä Euroopan kartalle. Suomalaisten huippupelaajien toivelistalla ensimmäisenä oli saada liitto palkkaamaan kokopäiväinen ammattivalmentaja.

Vuosituhanen vaihteessa pöytätennisväki riiteli. Liiton toimihenkilöä parjattiin julkisesti vuosikausia, hallituksen jäseniä erosi, ylimääräisiä kokouksia pidettiin ja lakitupaankin päädyttiin. Iloa toi ammattivalmentajan palkkaaminen, seuratyöhön panostaminen ja koulupingiksen laaja kasvu, kun siihen oli panostettu pitkäjänteisesti opetusministeriön tuella. Hankkeilla yritettiin saada vähenevät pelaajamäärät nousuun. Vuonna 2004 tehtiin radikaaleja ratkaisuja, joilla liiton hallintoon meneviä varoja siirrettiin valmennustoimintaan.

Uudesta noususta ensimmäiset välähdykset nähtiin junioreiden EM-kisoissa 2010, mutta pöytätenniksen toi takaisin huipulle ja suomalaisten urheilupuheeseen lajille kaikkensa antava Benedek "Pentti" Oláh.

Nouseva tähti kehittää pop-lajia

Vahvaksi mielipiteeksi tuli jo vuoden 1974 aikana liiton organisaation uudistaminen toiminnan lisääntymisen vuoksi. "Erittäin pian tulee välttämättömäksi ainakin osapäivätoimisen toiminnanjohtajan hankkiminen ja hallintosysteemi on myös saatava uudistetuksi. Lainkaan väheksymättä liittohallituksen maaseutujäsenten työpanosta on kuitenkin todettava, että

toispaikkakuntalaisina heidän on erittäin vaikea osittain täysin mahdotonta osallistua kaikkien niiden tehtävien hoitamiseen, joita nykyinen hallinto-organisaatio vaatii.”¹

Kansainvälisessä toiminnassaan liitto linjasi 1970-luvun puolivälissä, ettei se ole juoksemassa pikavoittojen perässä. Lyhytnäköinen menestyksen tavoittelu todettiin hetkelliseksi. Nuorten pelaajien menestys ilahdutti, mutta työmaata olisi sen jatkuvuudessa. Hyvien, tuloksia tuovien hankkeiden ideointi arvioitiin jääneen liian usein puolitiehen, koska liitolla ei ollut riittävästi resursseja. Göta Karppinen oli aloittanut uutena kanslistina, mutta se ei enää riittänyt. Keskeiset luottamushenkilöt, etunenässä uusi puheenjohtaja Esa Ellonen, päätyivät päätoimisen toiminnanjohtajan palkkaamiseen syyskuun alusta 1976 alkaen. Toiminnanjohtajan paikkaa haki kuusi henkilöä, joista puheenjohtaja Esa Ellonen haastatteli ensin Erkki Alajan arvioiden hänen olevan tehtävään ”varsin sopiva”.²

Pöytätennisliiton onni oli saada ensimmäiseksi toiminnanjohtajakseen energinen ja yhteistyökykyinen, tuore kauppatieteiden maisteri, **24-vuotias** jalkapalloilija, urheilumies henkeen ja vereen: Erkki ”Eki” Alaja. Eki oli suomalaisessa urheilujärjestökentässä nouseva tähti. Vastavalmistunut maisteri tyytyi 2 500 markan (1 800 €) kuukausipalkkaan saaden kuitenkin 25 prosentin provision myymistään sponsorisopimuksista. Vuodesta 1976 tilintekoa tehdessä voitiin iloisena todeta: ”Suomen Pöytätennisliitto purjehtii myötätuulessa. Liitossa vallitseva innostuksen henki on puhaltanut purjeet pullolleen. Liiton organisaatio on saatu ajan tasalle.” Alajan esimiehenä oli puheenjohtaja Esa Ellonen, joka työskenteli menestyvässä markkinointi- ja konsultointiyrityksessä. Alaja arvioi myöhemmin Ellosen olleen muiden lajien puheenjohtajia 20 vuotta edellä erityisesti juuri markkinoinnissa.³

Ei siis mikään ihme, että Esa Ellosen puheenjohtajakausi ja Erkki Alajan tulo toiminnanjohtajaksi toivat säpinää pöytätenniksen markkinointiin. Ellonen toimi jo ennen Alajaa. Kesäkuussa 1975 koottiin yhteen poliitikkoja, liikemiehiä ja toimittajia keskustelemaan toimenpiteistä laajentaa lajin tunnettavuutta. Aktiivisuus ei jäänyt yhteen vuoteen. Yhteiskunnan ja urheiluelämän vaikuttajiin rakennettiin yhteyksiä ja saatiin jo tuloksia, koska tiedotustoimintaa median suuntaan lisättiin. ”Maaperää on muokattu hartiavoimin pöytätennikselle suopeaksi. Työ kantaa hedelmää. Pöytätennis on astumassa todenteolla julkisuuden valokeilaan.” PR-toiminnan yksi huipentuma oli Ellosen kotonaan järjestämä lehdistötilaisuus, jossa pelattiin pingistä sekä puhuttiin lajista ja Pöytätennisliitosta.⁴

Aivan konkreettisesti median kiinnostusta pöytätennikseen lisäsivät menestyvät juniorit. Lisäksi Ellonen ja Alaja neuvottelivat TV2:n kanssa Suomi–Neuvostoliitto-maaottelun televisiointisopimuksen. Se tuotti 2 000 markkaa, mutta tärkeintä oli mainostajien suurempi kiinnostus televisioinnin ansiosta. Vuoden 1977 päätteeksi liitossa oli aihetta tyytyväisyyteen: ”Eryteisesti nuoret tyttömme ovat olleet ihastuksen ja ihmetyksen kohteena. Radio ja televisio ovat

¹ Uma SPTLa tk. 1974.

² Uma SPTLa tk. 1975; hallituksen pk. 14.6.1976, 18.8.1976.

³ Uma SPTLa tk. 1976; hallituksen pk. 30.8.1976; Alaja 2017, 115, 118, 122, 131; Esko Heikkisen tiedonanto.

⁴ Uma SPTLa tk. 1975, 1976.

tehneet viihdepitoisia ohjelmia pingiksen parista. Seurauksena on ollut kysynnän valtava kasvu. Yhä useampi nuori haluaa tulla mukaan harrastamaan tätä nousevaa pop-lajia.” Pöytätennis oli todella lyönyt itsensä lävitse. **Kova osoitus tästä oli**, että vantaalainen pöytätennisseura TIP-70 valittiin Suomen suosituimmaksi urheiluseuraksi Urheilulehden järjestämässä lukijäänestyskilpailussa keväällä 1977. Lisäksi Esa Ellonen valittiin SVUL:n tiedotusvaliokunnan puheenjohtajaksi.⁵

Liitto yritti parhaansa mukaan valvoa markkinointia ja mainontaa. Tiukin tilanne koettiin miesten kaksinpelin SM-finaalissa Myyrmäessä 1979. Esa Ellonen joutui kesken ottelun pyytämään Kosken Kaiun Martti Autiota irrottamaan pelipaidassaan olleen irrallisen mainoksen. Puheenjohtaja korosti liiton tekevän TV-sopimukset ja olevan vastuussa niiden noudattamisesta.⁶

Alajan suunnitelman pohjalta liitto perusti 1979 Pingis Vip Clubin, johon toivottiin liittyvän vanhoja ja nuoria pingisihmisiä sekä ”vaikuttajayksilöitä, iso- ja pienikenkäisiä henkilöitä”. He saivat yleispääsylipun ja pöytätennislehden vuosikerran. Maksu jäsenyydestä oli viisi markkaa jokaisesta Suomen maaotteluvoitosta.⁷ Menestys toi edelleen lisää julkisuutta 1980. Lisäksi oltiin aktiivisia. Lehdistötiedotteita laadittiin vuoden aikana 32. ”Ilolla voimme panna merkille, että lajimme on lopullisesti hyväksytty joukkotiedotusvälineissä tasavertaisiksi muiden lajien kanssa.” Seuraavana vuonna parannettiin liiton sisäistä tiedottamista lähettämällä seuroille raportteja toiminnasta seitsemän kertaa. Teksti-TV:n osuus tulosten välittämisessä lisääntyi huomattavasti vuodesta 1984 alkaen. Kasvavaa julkisuutta selitti myös se, että useammalla suomalaisella sanomalehdellä oli tähän aikaan oma vakituinen pöytätennisavustaja.⁸

Hallintoa uudistettiin 1977 perustamalla liittovaltuusto ja uusi aluehallinto, jolloin 18 piiriä väheni yhteentoista. Liittovaltuuston aloitettua työnsä liittokokouksia alettiin pitää joka toinen vuosi. Uuden hallintoelimen puheenjohtajaksi valittiin vuodesta 1972 Padasjoella kunnanjohtajana toiminut Teuvo Komulainen ja jäseniä valtuustossa oli 25. Kun tähän vielä lisättiin yli kymmenen valiokuntaa, voi hyvin jakaa Erkki Alajan käsityksen hallintorakenteen työläydestä, vaikka kyseessä oli SVUL:n pieni liitto.⁹

Liitto palkkasi 1978 ensimmäiseksi valmennuspäälliköksi Kimmo Hovin kulukorvauseriaatteella. Kova isku oli, kun toimintaa kehittänyt Erkki Alaja jäi toimivapaalle siirtyen marraskuussa 1979 Suomen Voimisteluliiton palvelukseen. Uudeksi Pöytätennisliiton toiminnanjohtajaksi valittiin ekonomi Kari Aarnio, joka viihtyi tehtävässä vain kahdeksan

⁵ Alaja 2017, 123; Uma SPTLa tk. 1977. TIP-70 sai ääniä 1 765, mikä oli yli 300 enemmän kuin seuraavalla. Ks. tarkemmin valinnasta hallituksen pk. 24.1.1977.

⁶ Uma SPTLa hallituksen pk. 2.4.1979, 7.6.1980.

⁷ Uma SPTLa hallituksen pk. 12.5.1979.

⁸ Uma SPTLa tk. 1980, 1981, 1984; Esko Heikkisen tiedonanto.

⁹ Uma SPTLa tk. 1977; Alaja 2017, 133. Komulainen johti liittovaltuustoa koko sen olemassaolon ajan.

kuukautta. Seuraajana aloitti syyskuussa 1980 hum. kand., 44-vuotias Gösta Wahlström, jolla oli kokemusta pöytätenniksestä, kuten vantaalaisen TIP-70:n puheenjohtajuus.¹⁰

Ellosen jälkeen alkaa kuohunta

Liiton toimisto siirtyi Olympiastadionilta SVUL:n taloon Topeliuksenkadulle 1980. Göta Karppinen jäi toimistosihteerin tehtävästä eläkkeelle 1983, jolloin osa-aikaiseksi palkattiin Sonja Grefberg. Kokopäiväiseksi sihteeriksi valittiin 1984 Sirkku Palamaa. Valmennus- ja koulutuspäällikkönä vuodesta 1981 toiminut Esko Heikkinen vaihtui 1983 Tapio Simoseen ja seuraavana vuonna Martti Autioon.¹¹

Monta vuotta suunniteltu liiton organisaatiomuutos toteutettiin 1985. Turhia hallintorönsyjä karsittiin siirtämällä historiaan toimimattomat valiokunnat. Jäljelle jääneille annettiin lisää vastuuta. Samalla uudistettiin toimintasäännöt. Uskollisesti liittoa varapuheenjohtaja kymmenen vuotta palvellut Usko Puustinen jäi sivuun 1985 liiton kunniajäsenenä ja kultainen ansiomerkki takissaan. Uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin Hannu Paanajärvi.¹²

Topeliuksenkadulta liitto muutti muiden SVUL:n liittojen tavoin 1985 Länsi-Pasilaan, uuteen toimitaloon Radiokadulle. Suuri muutos oli myös liittoa toiminnanjohtajana vuodesta 1980 palvelleen Gösta Wahlströmin pois lähtö helmikuussa 1986. Uusi, kauppateknikko Sirpa Nordqvist aloitti syksyllä 1986. Hän oli aiemmin toiminut SVUL:n nuorten Suurkisojen projektisihteerinä. Pöytätennisliittoa hän palveli vain vajaan vuoden. Tilalle saatiin lentopalloliiton entinen toiminnanjohtaja Harry Sundell. Lisäksi koulutus-valmennuspäällikkö Autio vaihtui liikunnanohjaajan koulutuksen saaneeseen Kalevi Tikkaseen 1988. Myöhemmin Tikkasen toimi muutettiin päävalmentajaksi, kunnes hän 1993 irtisanoutui.¹³

Esa Ellosen vuodesta 1975 alkanut tuloksellinen puheenjohtajakausi päättyi vuoden 1989 liittokokoukseen. Varapuheenjohtaja Hannu Paanajärvi nousi Ellosen paikalle ja uudeksi varamieheksi valittiin Aarto Kunelius. Toiminnanjohtaja Sundell ja toimistos sihteeri Palamaa lopettivat 1990. Tilalle palkattiin Erik Bifeldt ja Marjo Tamminen sekä seuraavana vuonna kenttäpäälliköksi lyhyeksi ajaksi Tommi Nylund.¹⁴

Arto Luukkainen esitti liittovaltuuston lopettamista 1992, koska siihen oli vaikea löytää päteviä ja aktiivisia jäseniä. Toimintaan osallistuvat seurat ajoivat omia etujaan ja ulkopuolelle jääneet olivat

---

¹⁰ Uma SPTLa tk. 1979, 1980; hallituksen pk. 3.1.1978, 16.10.1979, 11.12.1979, 29.7.1980; Alaja 2017, 166; Pelkonen 2015, 15.

¹¹ Uma SPTLa tk. 1981, 1983, 1984; hallituksen pk. 22.8.1984.

¹² Uma SPTLa tk. 1985.

¹³ Pöytätennis 3/1985; Uma SPTLa tk. 1985–1987; hallituksen pk. 25.2.1986, 26.8.1986, 28.9.1987, 21.10.1987, 15.1.1988, 31.8.1993; Esko Heikkisen tiedonanto.

¹⁴ Uma SPTLa tk. 1989–1992; hallituksen pk. 14.3.1989, 13.2.1990.

tietämättömiä suomalaisen pöytätenniksen tapahtumista. Luukkaisen ehdotus toteutui 1995 sääntöuudistuksen yhteydessä.¹⁵

SVUL:n talosta Radiokadulta muutettiin vuoden 1993 viimeisinä päivinä Alppikadulle, Diakonissalaitoksen kortteliin, Apteekin yläpuolelle. Takaisin Pasilaan Radiokadun taloon palattiin loppuvuodesta 1995.¹⁶

Vuonna 1992 puheenjohtajaksi oli valittu Eero Tamminen ja varapuheenjohtajaksi Kimmo Hovi. Tamminen oli yksi ensimmäisistä luottamushenkilöistä, joka puhui kokopäiväisen ammattivalmentajan palkkaamisen puolesta. Hän oli vuoden 1993 alussa työkiireiden ja matkojensa takia toistaiseksi estynyt toimimaan puheenjohtajana. Taustalla oli Tamminen ja muiden hallituksen jäsenten näkemuserot. Hallitus pyysi puheenjohtajaltaan tarkempaa selvitystä poissaolonsa pituudesta ja totesi kirjeessään Tammiselle epäilevänsä hänen sopivuuttaan jatkaa liiton puheenjohtajana. Hänen toivottiin tekevän epäluottamuksen vuoksi oikeat johtopäätökset. Koska Tammiselta ei tullut hallitukselle pyydettyä selvitystä, ylimääräinen liittokokous kutsuttiin koolle. Sitä ennen Tamminen pyysi erimielisyyksien vuoksi eron helmikuussa 1993 ja hänen tilalleen liittokokous valitsi Kimmo Hovin ja varapuheenjohtajaksi Esko Heikkisen.¹⁷

Toiminnanjohtajan toimi lakkautettiin 1994. Samalla päättyi Erik Bifeldtin työsuhde. Kaksi vuotta myöhemmin toimensa jätti Marjo Tamminen. Tilalle palkattiin 36 hakijan joukosta Kirsti Strohmayer. Vuonna 1993 TUL:n liittymisen yhteydessä liittoon koulutus- ja valmennuspäälliköksi tullut Anne Lampén irtisanoutui 1997. Hänen tilalleen valittiin kenttäpäälliköksi Taneli Keinonen, joka oli aikaisemmin toiminut liiton projektityöntekijänä.¹⁸

Vuonna 1997 liitto muutti organisaatioitaan. Valiokuntien määrä oli seitsemän: huippu-, nuoriso- ja harrastepöytätennis sekä koulutus, tiedotus-markkinointi (Pöytätennislehti) ja kilpailuvaliokunta (tuomari- ja sääntöjaos). Koulutusvaliokunnasta luovuttiin jo joulukuussa 1997. Liittohallituksen tukena toimi työvaliokunta ja toimisto. SLU:n myötä Suomi jaettiin pöytätenniksen osalta neljään alueeseen.¹⁹

1990-luvun merkittävä juttu oli omat internet-sivut. Ensimmäistä kertaa Pöytätennisliitossa omista sivuista keskusteltiin 1997 ja heti hallitus päätyi siihen, että ne on saatava. Nettisivut avattiin vuodenvaihteessa 1999–2000. Lisäksi tehtiin lajivideo.²⁰

Kimmo Hovin puheenjohtajakausi kesti viisi vuotta. Seuraajaksi valittiin 1998 Peter Eriksson, ja ensimmäisen kerran liiton historiassa puheenjohtajistoon nousi nainen, kun varapuheenjohtajaksi tuli Blanka Rohan-Wardi. Hänen erottuaan vuoden kuluttua uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin

¹⁵ Uma SPTLa hallituksen pk. 10.11.1992 ja liitteenä Arto Luukkaisen kirje; Pöytätennislehti 2/1995.

¹⁶ Uma SPTLa tk. 1993; Pöytätennislehti 4/1995.

¹⁷ Uma SPTLa tk. 1992, 1993; hallituksen pk. 4.1993 ja liitteinä Eero Tamminen kirje hallitukselle 1.1.1993 sekä Kimmo Hovin kirje Tammiselle 4.1.1993, hallituksen pk. 18.1.1993; Mika Räsänen tiedonanto.

¹⁸ Uma SPTLa hallituksen pk. 2.2.1994, 21.1.1997, 6.5.1997, ks. Luukkaisen kirjoittelun käsittely esim. hallituksen pk. 3.2.1998 ja hallituksen s-posti Luukkaiselle liitteenä; Pöytätennislehti 4/1996; tk. 1997.

¹⁹ Uma SPTLa hallituksen pk. 6.5.1997 ja liite SPTL/organisaatio, hallituksen pk. 9.12.1997 ja liite aluetoiminnasta.

²⁰ Uma SPTLa hallituksen pk. 6.5.1997, 8.9.1998; tk. 1999.

Arto Luukkainen. Sen jälkeen hallituksesta ja valiokunnista erosi Sonja Forss (o.s. Grefberg). Luukkainen ehdotti ilman kannatusta liiton toimistopäällikön Kirsti Strohmayerin irtisanomista. Puheenjohtaja Peter Erikssonin mielestä ratkaisu olisi aiheeton ja väärä. Seuraavassa kokouksessa nostettiin kissa pöydälle: ”Puheenjohtaja totesi, ettei liiton hallituksen varapuheenjohtaja voi kirjoittaa jatkuvasti nettisivuillaan toimihenkilöä herjaavia ja loukkaavia kirjoituksia.” Hallitus hyväksyi Erikssonin ehdotuksen, että Luukkainen lopettaa kaiken toimihenkilöä vähättelevän loukkaavan kirjoittelun, poistaa sivuiltaan kaikki entiset vastaavat kirjoitukset ja pyytää anteeksi.

Seuraavassa kokouksessa puheenjohtaja Peter Eriksson ja muutamat muut hallituksen jäsenet totesivat Luukkaisen jatkaneen halventavaa kirjoitteluaan. Puheenjohtaja esitti ylimääräistä liittokokousta ja se päätettiin pitää äänestyksen jälkeen puheenjohtajan äänen ratkaistaessa tasatilanteen. Ratkaisu tiesi kolmen henkilön eroa hallituksesta. Arto Luukkainen erotettiin hallituksen jäsenyydestä syksyllä 1999 ylimääräisessä liittokokouksessa. Tilalle varapuheenjohtajaksi valittiin Jarmo Siekkinen. Luukkainen haastoi liiton oikeuteen. Oikeus määräsi ylimääräisen liittokokouksen päätökset toimenpidekieltoon ja laittoi voimaan entisen hallituskokoonpanoon. Tämän jälkeen 20 seuraa vaati uuden ylimääräisen liittokokouksen järjestämistä. Kolme päivää ennen tammikuussa 2000 pidettyä kokousta Arto Luukkainen ilmoitti eroavansa ja oikeusjuttu kuivui kokoon. Kokouksessa hänen tilalleen valittiin Jarmo Siekkinen. Eriksson ja Siekkinen jatkoivat puheenjohtajakaksikkona myös varsinaisten liittokokousten jälkeen.²¹

Jatkuva riitely oli syönyt energiaa, vienyt huomiota varsinaisesta toiminnasta ja heittänyt ulos päteviä aktiiveja. Eikä se ainakaan ollut parantanut pöytätenniksen julkisuuskuva. Luukkaisen lähtö hallituksesta rauhoitti tilannetta, vaikka muutokset jatkuivat. Siekkisen tilalle varapuheenjohtajaksi valittiin 2002 Asko Rasinen. Peter Eriksson ilmoitti 2003 jättävänsä tehtävät. Eriksson jäi sivuun tiedemiesuran muututtua vielä aikaisempaa haasteellisemmaksi. Eron ei liittynyt hänen mukaansa liiton asia- tai henkilöristiriitoja. Päinvastoin Eriksson arvioi työilmapiirin parantuneen. Hallitus sopi, että varapuheenjohtaja Rasinen hoitaa puheenjohtajuuden Erikssonin kauden loppuun. Syysliittokokouksessa ratkaisu vielä vahvistettiin ja varapuheenjohtajaksi valittiin Pekka Tennilä.²²

Talous edelleen välillä kuralla

Henkilöstösuhteiden ohella liiton asioiden hoitoon ja lajin kehittämiseen vaikutti raha; tai paremminkin yleensä sen puute. 1960-luvun loppu ja seuraavan vuosikymmen alkuvuodet olivat talouden osalta vielä vakaita, mutta vuodesta 1974 raha-asioiden hoitoa heilutti SVUL:ssa esiintyneet pyrkimykset muuttaa erikoisliittojen määräraahaperusteita. Pöytätennisliiton osalta se

²¹ Uma SPTLa hallituksen pk. 14.4.1998, 18.4.1999, 5.5.1999, 11.8.1999, 14.9.1999, puhelinkokous 21.9.1999, hallituksen pk. 19.10.1999, 29.11.1999, puhelinkokous 7.12.1999; liittokokouksen pk. 18.4.1999; ylimääräisen liittokokouksen pk. 3.10.1999, 16.1.2000; varsinainen liittokokous 16.4.2000; syysliittokokous 25.11.2000; tk. 1999.

²² Uma SPTLa tk. 2002; hallituksen pk. 25.3.2003 ja liitteenä Peter Erikssonin erokirje; syysliittokok. pk. 29.11.2003; hallituksen pk. 27.1.2004.

olisi merkinnyt vakavaa taloudellista kriisiä. Tämä saatiin kuitenkin torjutuksi SVUL:n muiden pienten liittojen kanssa liittokokouksessa, mutta epävarmuus tulevasta jäi kytemään.

Pöytätennisliitto ja muut pienet liitot vaativat oikeudenmukaista määrärahajakoa. Tiukka asenne auttoi. SVUL muutti periaatteitaan, mikä tiesi lisää rahaa pöytätennikselle. Ellosta edeltänyt puheenjohtaja Sakari Sorjonen sai lävitse SVUL:n liittovaltuustossa uuden pistelaskujärjestelmän, jolla pöytätennisliitto nousi suurten liittojen joukkoon määrärahan jaossa. Se oli hieno saavutus puheenjohtajalta. Liitto käytti varat lähinnä valmennukseen, koulutukseen ja kansainväliseen kilpailutoimintaan. Liitto antoi sapiskaa seuroille, jotka liian usein laiminlöivät vuosi-ilmoitusten lähettämisen SVUL:lle. Näin toimien seurat alensivat lajin saaman avustuksen määrää. Lopulta lisäraha hukkui osin siihen, että kulut laukkasivat edellä inflaation ja heikon taloudellisen yleistilanteen vuoksi. Silti taloudellinen tilanne oli hyvä mutta edellytti hereillä oloa. Ellonen ja Alaja totesivat: ”Inflaatio ja toiminnan kasvaminen ja kehittäminen tulee nielemään entistä enemmän varoja. Kulujen peittäminen tiesi jatkuvia voimannostuksia. Uskomme liittomme omaksuvan markkinointihenkisen ajattelutavan ja toimintatyylin olevan oikea lääke.”²³

Kovassa nosteessa ollut pöytätennis vei aivan uudella tavalla varoja. Liiton menot lisääntyivät 1977 peräti sadalla prosentilla. Tulopuolelle saatiin uusia rahoittajia, mikä oli tärkeää, kun liiton piti hankkia itse tuloistaan kaksi kolmasosaa. Pöytätennisliitto vaati lisää valtionapua. Toinen mahdollisuus oli löytää uusia varainhankintakeinoja. Toivo Pöyry, Pirkko ja Veikko Vihko sekä Isak Smolar käynnistivät uudelleen Pöytätenniksen Tuen toiminnan.²⁴

Taloudellinen tilanne alkoi vähitellen kääntyä huonoksi vuoteen 1981 mennessä, jolloin loppuvuoden toiminnasta oli niistettävä neljännes. Vuonna 1982 aloitettiin liiton talouden vakauttaminen, minkä oli tarkoitus kestää neljä vuotta. Aluksi säästettiin erityisesti hallinnossa. Varat kisamatkaan Tokion MM-kisoihin 1983 saatiin rahankeruukampanjalla. Seuraavana vuonna todettiin säästötavoitteiden toteutuneen vain osittain. Taloutta vakauttivat omalta osaltaan 1980-luvun tärkeät yhteistyökumppanit: Osuuspankkien Keskusliitto ja Yrittäjien-Fennia. Fennian kanssa joulukuussa 1979 tehty sopimus oli liitolle 25 000 markan (14 000 €) arvoinen. 1980-luvulla sopimusta jatkettiin kolmivuotiskausilla. OKO:n kanssa 1986 solmittu sopimus toi liitolle 10 000 markkaa. Pelaajille pieniä avustussummia alettiin jakaa vuodesta 1984 liiton ja Helsingin piirin kunnioittaessa Toivo Pöyryn 80-vuotissyntymäpäivää perustamalla Toivo Pöyryn Stipendirahaston.²⁵

län ikuinen puheen- ja murheenaihe oli edelleen 1980-luvun puolivälissä liiton horjahteleva talous. Toiminta oli liian aktiivista ja laajaa suhteutettuna varoihin. Vuoden 1985 lopulla jouduttiin jälleen kerran turvautumaan lainarahaan. Sitä otettiin peräti 150 000 markkaa (49 500 €). Lainaa kyettiin lyhentämään seuraavana vuonna kolmanneksella. Vuodet 1987 ja 1988 olivat syvä sukellus

²³ Uma SPTLa tk. 1974, 1975, 1978; hallituksen pk. 27.5.1976.

²⁴ Uma SPTLa tk. 1977; hallituksen pk. 13.9.1977; Alaja 2017, 167.

²⁵ Uma SPTLa tk. 1982, 1983, 1984; hallituksen pk. 11.12.1979, 1.6.1981, 11.12.1984, 25.2.1986, 18.3.1986, 19.4.1986, 20.5.1986.

alaspäin. Velkaa ei pystytty lyhentämään alijäämäisillä tuloksilla vaan päinvastoin nostettiin lisää 300 000 markkaa. Alijäämää oli kertynyt vuoteen 1988 mennessä vajaat 250 000 markkaa.²⁶

Helputusta toivat toiminnanjohtaja Harry Sundellin 1990 neuvottelema uusi yhteistyösopimus sopivasti juuri ennen lamaa. Rakennusyhtiö Hakan kanssa solmittiin neljä vuotta kestävä miljoonasopimus. Lisäksi Sinebrychoffin maksoi 100 000, Alko 40 000 ja Pohjola 45 000 markkaa. Vielä tehtiin saksalaisen Joolan kanssa uusi väline- ja varustesopimus, mikä toi yhteistyökumppaneiksi Tikkurilan Pingisvälineen ja Keskon, joista viimeksi mainitulta kuitattiin 30 000 markkaa. Talous kääntyi usean huonon vuoden jälkeen selvästi ylijäämäiseksi. Vuonna 1991 ylijäämä oli jopa 87 000 markkaa, minkä turvin pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin. Liitolla meni taloudellisesti hyvin keskellä lamaa, kun ennen sitä oli solmittu rahakkaat yhteistyösopimukset ja kulut pidettiin tiukasti kurissa. Vuonna 1992 sadan tuhannen ylijäämällä lyhennettiin lainoja. Toimintaan panostamisen sijasta liitto keskittyi vähentämään velkaansa. Vuoden 1993 ylijäämä oli peräti 376 000 markkaa, minkä ansiosta laina maksettiin kokonaan. Liitto oli velaton.²⁷

Velattomuus oli erinomaisen hyvä asia uudessa tilanteessa SVUL:n toiminnan päättyessä ja Suomen Liikunnan ja Urheilun alkaessa. Määrärahat kääntyivät laskuun. Vuodelle 1996 liitolla oli käytettävissä valtionapua peräti 85 000 markkaa vähemmän kuin edellisvuotena, mikä tiesi noin 15 prosentin vähennystä. Vähenevien valtionapujen vuoksi erittäin tärkeää oli liiton onnistuminen muissa avustusjaoissa. Hieno osoitus hallituksen ja liiton toimiston hyvästä työstä oli 1998 saatu 110 000 markan kehittämisraha. Toki anottu oli 160 000 enemmän. Avustusta sai pöytätenniksen lisäksi vain kuusi muuta lajiliittoa. Pöytätenniksen kehittämishankkeena oli kolme vuotta kestävä *Pingis pinnalle* kohderyhmänään nuoriso- ja aikuisharrasteliikunta.²⁸

Talous alkoi vuodesta 2000 alkaen jälleen kääntyä huonompaan suuntaan. Käyttövarat olivat lähes nolllilla. 2000-luvun alun budjetit olivat alijäämäisiä, koska valtion tuki pieneni ja Finlandia Openin tulot olivat useimmiten budjetoituja pienempiä. Liitto eli kädestä suuhun. Taloudellinen tilanne todettiin 2003 erittäin vaikeaksi. Opetusministeriöltä tiedusteltiin mahdollisuutta saada avustussumma ennakoon. Alijäämä oli syksyllä 14 000 €. Loppuvuoden menot tuli karsia minimiin. Siinä onnistuttiin alijäämän jäädessä alle tuhanteen euroon.²⁹

Naisjunioreiden hyvä asenne ja lahjakkuus tuovat huipputuloksia

Talous heijasteli suoraan toimintaan ja erityisesti varoja vieviin kansainvälisiin yhteyksiin. Varsinkin MM-kisoihin osallistumiskustannukset nousivat useimmiten korkealle jo pelkästään pitkän matkan vuoksi. Välillä saatiin toki kansainvälistä kosketusta kotimaassakin. Aikuisten EM-kisojen

²⁶ Uma SPTLa tk. 1985, 1986, 1987, 1988; hallituksen pk. 5.1.1989, 7.2.1989, 14.3.1989.

²⁷ Uma SPTLa tk. 1990–1993; hallituksen pk. 5.10.1993. Haka ajautui konkurssiin 1994.

²⁸ Pöytätennislehti 4/1995, 2/1996; Uma SPTLa hallituksen pk. 18.3.1997, liitteenä tk. 1996, hallituksen pk. 4.4.1998, 14.4.1998; tk. 1999.

²⁹ Uma SPTLa tk. 2000–2003; hallituksen pk. 28.1.2003, 25.2.2003, 23.8.2003, 23.9.2003.

järjestämiseen ei kuitenkaan ryhdytty, vaikka Suomi jätti useita hakemuksia. Ne vedettiin lopulta pois taloussyistä ja osin myös järjestelyihin vaadittavan laajan aktiivien joukon puuttuessa.

Suomessa pidettiin neljännet PM-kisat Helsingin Urheilutalolla 1975. Ne olivat aikaisempia isompi tapahtuma. ”Erytystä arvokkuutta kilpailuille antoi se, että tasavallan presidentti Urho Kekkonen toimi kilpailujen suojelijana ja otti näissä merkeissä vastaan liittohallituksen edustajat presidentin linnassa ensimmäistä kertaa SPTL:n historiassa.” Suomalaiseen tapaan kilpailujärjestelyt onnistuivat erinomaisesti. Televisioaikaa saatiin lähes kaksi ja puoli tuntia. Suomalaispelaajat suorastaan valtasivat mitaleita, vaikka täysosuma jäi puuttumaan. Tuloksena oli neljä hopea- ja viisi pronssimitalia, joiden ansiosta Suomi oli toinen ylivoimaiseen tapaan pohjoismaista pöytätennistä hallinneen Ruotsin jälkeen. Ruotsi vei Helsingissä kaikki neljätöistä kultamitalia.³⁰

Suomalaista pöytätennistä vaivasi 1970-luvun puolivälissä se, että liitossa asioita hoidettiin ammattitaitoisesti, mutta huippupelaajien tai siihen pyrkivien joukossa sairastettiin tautia nimeltä välinpitämättömyys suhtautumisessa harjoitteluun. Valmennuksesta vastaavien mitta alkoi vähitellen täytyä. Pentti ”Pätkä” Tuominen oli jo muutama vuosi aikaisemmin tuonut tätä huonoa harjoittelumotivaatiota esille. Liiton ylin johto päättyi 1976 siihen, että harjoitteluhaluus ja pelaajan kehityskelpoisuus olisivat maajoukkuevalintojen ensisijainen kriteeri. Lisäksi katseet suunnattiin entistä enemmän nuoriin pelaajiin.

Vanhon pelaajien pinttyneitä asenteita oli lievästi todettuna haasteellista muuttaa. Sen sai Pekka Nieminen todeta jälleen kerran, kun Ruskeasuolla järjestettiin joulukuussa 1976 nelipäiväinen harjoitusleiri. Myönteistä oli se, että kutsutuista 42:sta paikalle oli tullut 39. Niemisen mukaan leiri sujui yleisesti ottaen mukavasti: ”Nieminen kiitteli nuorempien harjoitusintoa ja käyttäytymistä, mutta ei sen sijaan ollut tyytyväinen eräiden vanhempien leiriläisten esityksiin.” Puheenjohtaja Esa Ellonen oli johtaja, joka ei jäänyt sivusta katsomaan ongelmia. Ellonen kutsui MM-ehdokkaat ja valmentajat yhteispalaveriin kotiinsa. Puheenjohtajan mukaan ”ilta oli äärettömän hyvähenkinen ja ilmaa puhdistava”. Kun seuraava MM-leiri pidettiin tammikuussa 1977, saman totesi Pekka Nieminen. Pelaajien harjoitushalut ja into olivat erinomaisia. Eniten ongelmia oli kasaantunut MM-renkaan pelaajien ja valmentaja Juha Hämäläisen välille, mutta Ellosen väliintulo ansiosta tilanne selvästi parani. Palavereja puheenjohtajan johdolla pidettiin myöhemminkin.³¹

Joka tapauksessa katseet käännettiin lahjakkaisiin nuoriin pelaajiin, mikä sinällään ei ollut uusi asia, mutta enää liitossa ei vain puhuttu vaan alettiin toimia. Se tuotti konkreettista tulosta. Nuoret pelaajat toivat Suomea 1970-luvulla pöytätenniksen maailmankartalle. Ainakin vähintään eurooppalainen pöytätennisväki alkoi tietää, että Suomessa kasvoi potentiaalinen joukko erityisesti lahjakkaita naisjunioreita, jotka harjoittelivat ahkerasti ja janosivat lajin huipulle.

Nämä motivoituneet pelaajat pystyivät 1976 horjuttamaan rakasta naapuria. ”Historiallisena voidaan pitää tyttöjen 3–0 voittoa Ruotsista elokuun juniorimaaottelussa. Ensimmäinen maaotteluvoitto Ruotsista.” Kun vielä EM-kisojen joukkuekilpailussa miehet nousivat 18. sijalle,

³⁰ Uma SPTLa tk. 1975; hallituksen pk. 14.4.1975, 20.5.1975.

³¹ Uma SPTLa hallituksen pk. 4.1.1977, 24.1.1977, 23.8.1977.

nelinpelipari Martti Autio – Jukka Ikonen **pääsi** neljännesvälieriin ja Grefbergin sisarukset Monica ja Sonja kirjasivat 9. tilan junioreiden EM-kisojen joukkuekisassa, voitiin todeta: ”Suomalaisten pöytätennispelaajien marssi huipulle on alkanut.” Marssia tahditti vilkkaat kilpailuyhteydet sekä laadullisesti että määrällisesti lisääntynyt koulutus ja valmennus. Oppia haettiin erityisesti Ruotsista.³²

Meno oli yhtä nousukiitoa vuoden 1977 aikana. ”Pingisvuosi 1977 oli liiton tähänastisen toiminnan menestyksekkäin.” Tätä perusteltiin miesten nousulla MM-kisojen C-ryhmästä B-ryhmään, junioreiden EM-kisojen Sonja Grefbergin puolivälieräpaikalla 14-vuotiaiden tyttöjen kaksinpelissä ja Eurooppa-liigaan osallistumisella ensimmäistä kertaa. Menestystä tuli heti. III-divisioonan voitto takasi paikan sarjaa ylemmäksi. Siinä pelit syksyllä 1977 onnistuivat hienosti. PM-kisat olivat yhtä juhlaa. Suomi voitti ensimmäisenä maana kisojen historiassa Ruotsin joukkuekilpailussa. Sankareina olivat 14-vuotiaiden sarjassa Sonja Grefberg ja Eva Malmberg. Sonja oli ykkönen myös tyttöjen kaksinpelissä. Suomalaisten painoarvo pohjoismaisessa pöytätenniksessä kasvoi edelleen, kun Esa Ellonen valittiin Nordiska Bordtennisunionin (NBTU) puheenjohtajaksi ja Erkki Alaja sihteeriksi.

Vuoden 1977 aikana maaotteluja pelattiin peräti 89, kun edellisvuonna niitä oli ollut 58. Yhteenvedo tästä kaikesta oli vuoden päätteeksi: ”Suomella on tällä hetkellä luotettava maajoukkuepermanentti, jonka varaan voidaan rakentaa pitkällä tähtäimellä. Lisäksi nuoria lahjakkuuksia on vauhdilla tulossa huipulle.” Vuoden lopun yksi kohokohta oli Vakuutusyhtiö Kalevan myöntämät 2 000 markan (1 300 €) stipendit Monica ja Sonja Grefbergille. Liiton hallitus oli innoissaan ja vähintään yhtä haltioitunut Erkki Alaja kirjasi värikkäällä kynällään pöytäkirjaan: ”Esa Ellonen kertoi olleensa liikuttuneen ylpeä, kun viidestä stipendin saajasta kaksi oli pingispelaajaa. Hän painotti vielä Torkel Grefbergin tehneen todella hienoa työtä pöytätenniksen eteen, mistä syystä Torkel sai osakseen lämpimän räjähtelevät aplodit.”

Vuoden 1977 kotimainen kohokohta, sekin toki kansainvälinen, oli kiinalaisten pöytätennistaitureiden vierailu marraskuussa Suomessa. Vierailu oli pitkälti Erkki Alajan ja liiton kunniapuheenjohtaja Toivo Pöyryn junailema. Viikon aikana kiinalaiset ihastuttivat pelillään viidellä eri paikkakunnalla. Helsingissä otteluja seurasi yli tuhat katselijaa. Ellosen mukaan pöytätennis ei ollut koskaan saanut Suomessa niin paljon huomiota. Kiinalaiset olivat yhtä kiitosta Suomen matkansa erinomaisista järjestelyistä. Suhteet Kiinaan olivat läheiset. Mao Zedongin kuollessa 1976 liiton puheenjohtajakaksikko Esa Ellonen ja Usko Puustinen **meni** varta vasten Kiinan suurlähetystöön kirjoittamaan liiton osanoton puhemiehen kuoleman johdosta avattuun surunvalittelukirjaan.³³

Sonja Grefbergin ja Eva Malmberg lähestyivät edelleen eurooppalaista **juniorihuippua 1978** Barcelonan menestyksellään. Tyttöjen pronssilla Suomi pääsi ensimmäistä kertaa junioreiden

³² Uma SPTLa tk. 1976.

³³ Uma SPTLa tk. 1977; hallituksen pk. 15.9.1976, 23.8.1977, 25.10.1977, 29.11.1977, 17.12.1977; Alaja 2017, 154; Suomi oli osallistunut kevätkaudella 1973 Länsi-Euroopan liigaan, ks. hallituksen pk. 21.2.1973.

EM-kisoissa mitaleille. Liiton hallituksen kokouksessa: ”Annettiin seisten riemukkaat aplodit Suomen ensimmäiselle pronssimitalille EM-kisoissa.” Sonja ylsi lisäksi kaksinpelissä puolivälieriin.

Aikaisemmin luodut Kiina-yhteydet jatkuivat 1978 suomalaisten vastavierailulla. Kovan lobbaamisen jälkeen liitto sai matkakassansa valtiolta 36 000 markan avustuksen. Yli kahden viikon ajan pelaajat, valmentajat ja liiton johto tutustuivat lajin hienouksiin ”pöytätenniksen Mekassa”. Esa Ellosen mukaan matka onnistui kuin unelma. Suomen joukkue sai harjoitella jatkuvasti kiinalaisten kanssa. Lisäksi käytiin neljä maaottelua. Yhteys oli tiivis. Kiinalaiset tulivat jälleen Suomeen 1981 pelaten maaottelut Helsingissä, Mikkelissä ja Keravalla. Kiinalaiset osallistuivat myös säännöllisesti ja erittäin kovatasoisilla joukkueilla 1981 käynnistyneeseen Finlandia Openiin, joka aluksi pelattiin vain joka toinen vuosi.³⁴

Kaikkien aikojen ottelutilaisuus Eurooppa-liigassa, Poznanin pommi ja arvokisahakuja

Vuonna 1979 Sonja ja Monica Grefberg nostivat Suomen naisjoukkueen 19. tilalle Pohjois-Korean MM-kisoissa Pjongjangissa ja ensimmäistä kertaa liiton historiassa seuraavien MM-kisojen ykkösryhmään eli kuudentoista parhaan joukkoon, mikä oli kaikkien aikojen paras saavutus MM-kisoissa siihen mennessä. Grefbergit herättivät kisapaikalla laajaa huomiota. Ja jälleen kerran liiton hallituksella oli aihetta kokouksessaan antaa ”tälle loistavalle saavutukselle raivoisat aplodit”. Miehet paransivat samaten sijoitustaan edellisten kisojen 35:stä 23:een.

Suomi jatkoi hyviä otteitaan Eurooppa-liigan II-divisioonassa. Riemukkain voitto tuli lokakuussa 1979 Tanskasta, jota vastaan hurmioitunutta peliä esitti Jarmo Jokinen voittaen maailman 30. parhaan Claus Pedersenin. Esa Ellosen mukaan Tanska-ottelu, Suomen voitto 6–1, oli kaikkein aikojen tilaisuus. Maaottelusta tehtiin viihteellinen tapahtuma. Ruskeasuolla oli kirpputori, esiotteluna Kaitsu Pahlman kohtasi Vesku Loirin. Musiikki-showsta vastasi DJ Jouko ”Joke” Linnamaa. ”Yleisöä oli Ruskeasuo tupaten täynnä, fiilinki oli raju sekä yleisön että pelaajien lataus vertaansa vailla.” Kaikki järjestelyt onnistuivat täydellisesti, mistä kiitokset kuuluivat liitosta lähtevälle Erkki Alajalle. TV-2 lähetti tunnin jälkilähetysten illan hyvään katselu aikaan. Liiton kassaan tuli mukavasti täydennystä. Suomen joukkue sai tukun onnittelusähkeitä ja suoranaisen onnitteluiden tulvan hienoista peleistään. Kevätkaudella 1980 varmistui Suomen joukkueen nousu I-divisioonaan, jossa joukkue menestyi heti ensimmäisellä kaudella mainiosti sijoittuen kolmanneksi.

Suoranainen Poznanin pommi räjähti elokuussa 1980 naisjunioreiden Sonja Grefbergin ja Eva Malmbergin nelinpelin EM-kultana Puolan kisoista. Otteluissaan he menettivät ainoastaan yhden erän. ”Liittohallitus antoi seisaalleen nousten EM-kultamitalityöille lämpimät aplodit.” Naisjuniorit ylsivät joukkuekisassa seitsemänneksi. Seuraavana vuonna junioreiden EM-kisoista tuli hopea ja kaksi pronssia. Vuonna 1982 naisjoukkue ylsi EM-kisoissa kahdeksanneksi, mikä oli

³⁴ Uma SPTL tk. 1978, 1981; hallituksen pk. 19.8.1978, 14.1.1980, 15.5.1980, 26.8.1980; Alaja 2017, 154–159; Esko Heikkisen tiedonanto.

kaikkien aikojen paras sijoitus siihen mennessä. Suomalaismenestys oli noteerattu ITTF:n ja ETTU:n johdossa. Ensin mainitun puheenjohtaja Roy Evans ja eurooppalaista pöytätennistä vetävä pääsihteeri Nancy Evans arvioivat Suomen olevan 1980-luvun alussa Euroopan nopeimmin kehittyvä pöytätennismaa.

PM-kisoissa Suomi alkoi haastaa Ruotsia. Esimerkiksi Islannin Reykjavikissa 1983 Suomi otti kolme kultaa, kaksi hopeaa ja kolme pronssia. Yksi kisojen parhaista pelaajista oli Sonja Grefberg kolmella mestaruudellaan. Sonjalle ja Evalle myönnettiin 1984 Olympiakomitean valmennusstipendit ainoina palloilulajien edustajina. Liitto oli liittynyt **Olympiakomiteaan** kaksi vuotta aikaisemmin. Vuonna 1985 Jarmo Jokinen nousi ensimmäisenä suomalaisena miespelaajana ITTF:n rankinglistalle. Vielä merkittävämpi oli Sonjan viides sija Soulin naisten World Grand Prix lopputurnauksessa, jota arvostettiin liitossa Suomen kaikkien aikojen parhaana pöytätennissaavutuksena. Sonjan pääsy pöytätenniksen ensimmäisiin olympiakisoihin Souliin 1988 jäi loppusilausta vaille. Hän pelasi loistavasti ollen karsinnoissa 12:s. Valitettavasti vain kahdeksan parasta pääsi kisoihin.³⁵

Panostusta nuoriin pelaajiin yritettiin jatkaa 1989 perustamalla Team-2000. Ryhmään valittiin Juha Päivärinta, Aki Kontala, Linus Eriksson ja Katja Nieminen. Valmentajaryhmään kuuluivat Kalevi Tikkanen, Martti Autio, Torkel Grefberg, Esko Heikkinen ja Pentti Päivärinta. He vastasivat pelaajien valmennus-, leiri- ja kilpailuohjelmista.³⁶ Hanke ei missään vaiheessa käynnistynyt kunnolla.

1990-luvulla tuuletettiin menestystä muutamia kertoja. Esimerkiksi naisten joukkue Katja Nieminen, Johanna Kaimio ja Anni Komulainen **paikkasi** Sonjan jättämän aukon ja **oli** hienosti 14:s Japanin MM-kisoissa 1991. Taakse jäi muun muassa EM-nelonen Hollanti. Naisten Eurooppa-liigaa pelattiin ensimmäisen kerran 1990. Suomi ei osallistunut vedoten taloudellisiin syihin. Kuitenkin seuraavana vuonna oltiin mukana ja naisten joukkue ylsi 1991 Eurooppa-liigan I-divisioonassa lohkossaan toiseksi.³⁷ Kaksi vuotta myöhemmin miesten joukkueessa pelaavat Linus Eriksson, Aki Kontala ja Pasi Valasti olivat Göteborgin MM-kisoissa 22:s yhteensä 75 maan joukossa ja naiset Sari Suomalainen, Johanna Kaimio ja Anni Komulainen 23/68. Katja Nieminen teki 1997 pöytätennishistoriaa pelaamalla ensimmäisenä suomalaisena Saksan ylimmällä sarjatasolla, Bundesliigassa. Miesmaajoukkue menestyi 1997 MM-kisoissa Englannissa. Linus Eriksson, Aki Kontala ja Mika Räsänen ottivat kymmenen voittoa ja hävisivät vain kerran. Sijoitus 101 joukkueen kisoissa oli 29:s. Syksyn Eurooppa-liigan karsinnoissa Eriksson, Kontala, Räsänen ja Pasi Valasti voittivat puhtaalla pelillä oman lohkonsa häviten jatkokarsinnassa Kroatialle.³⁸ 1990-luvun jälkeistä aikaa arvioitaessa on muistettava, että Neuvostoliiton, Tšekkoslovakian ja Jugoslavian hajoamisen myötä kilpailuun tuli mukaan uusia kovia pingismaita. Olympiakelpoisuuden jälkeen laji

³⁵ Uma SPTLa tk. 1979–1981, 1983–1985, 1987; hallituksen pk. 12.5.1979, 16.10.1979, 26.8.1980, 18.8.1981, 11.5.1982, 2.11.1982, 29.11.1983, 11.6.1985; Pöytätennis 3/1985; Alaja 2017, 165, 166–167.

³⁶ Uma SPTLa hallituksen pk. 5.1.1989.

³⁷ Uma SPTLa tk. 1991; hallituksen pk. 29.5.1990.

³⁸ Pöytätennislehti 2/1991, 2/1993; Uma SPTLa tk. 1993, 1997.

ammattimaistui ja Suomi oli 1990-luvulla viimeisiä amatöörimaita. Lisäksi monien maiden maajoukkueita alkoivat vahvistaa kiinalaistaustaiset pelaajat.

Vuonna 1980 Suomen järjestettäväksi oli myönnetty vuoden 1990 EM-kisat, joista oltiin 1985 valmiita luopumaan, mikäli samalle keväälle osuisivat jääkiekon MM-kisat. Lopulta hankkeesta luovuttiin, vaikka MM-kisat pidettiin 1991. Seuraavan kerran Suomelle tarjottiin 1997 mahdollisuutta isännöidä vuoden 2002 EM-kisat. Tampereen kaupunki lupautui antamaan huomattavat avustukset, mikäli kisoja aiottiin anoa ja pitää ne kaupungissa. Liitossa arvioitiin Tampereen tuesta huolimatta kulujen nousevan liian suuriksi.

Veteraanien MM-kisat 1984 sentään pidettiin Helsingissä Ruskeasuon hallilla. Ne olivat liiton siihenastisen historian ylivoimaisesti suurin pöytätennistapahtuma Suomessa. Samalla tehtiin myös kansainvälistä pöytätennishistoriaa. Suomen kisat olivat ensimmäiset viralliset MM-kisat veteraanipelaajille. Kisoihin osallistui 600 pelaajaa 24 maasta. Pöytätennisväki ei liannut Suomen vahvaa mainetta kisajärjestäjänä. ”Järjestelyt saivat runsaasti kiitosta osakseen ja herättivät suurta huomiota kansainvälisessä pöytätennislehdistössä.” Ruskeasuolla oli hieno tunnelma, mikä välittyi televisioinnin ansiosta suomalaiskoteihin. Isäntämaan paras menestys tuli 70-vuotiaiden sarjassa, kun Turun Väinö Kyntöaho voitti MM-kultaa. Lisäksi liiton kunniapuheenjohtaja Toivo Pöyry otti pronssia 80-vuotiaiden sarjassa. Taloudellisesti kisat onnistuivat kohtuullisen hyvin.³⁹

Viidennet PM-kisat Helsingissä pidettiin 1986. Ne onnistuivat jälleen kerran järjestelyiltään erinomaisesti; tällä kertaa myös taloudellisesti, sillä kisat tuottivat noin 60 000 markkaa. Suomi saavutti neljä mitalia. Kultaa toivat Sonja Grefberg ja Katja Nieminen naisten nelinpelissä.⁴⁰

Arvostusta ansaitseva, merkittävä historiallinen merkkipaalu koettiin 1985, jolloin kolme suomalaistuomaria osallistui ensimmäistä kertaa MM-kilpailuihin. Göteborgin kisoihin tuomioita jakamaan nimettiin Asko Kilpi, Mikko Laakso ja Aarno Öhman. Kansainvälisen tason tuomari, kokenut espoolainen Thomas Hällbäck valitti tuomarivalinnoista. Liiton mielestä valitus tuli liian myöhään. Vuoden 1990 EM-kisoihin lähtivät tuomareista Asko Kilpi ja TUL:n Pentti Niukkanen. Suomalaisen tuomaritoiminnan **huippusaavutuksena** on pidettävä Måns Holmbergin pääsyä tuomitsemaan 1993 joukkue MM-finaalia Göteborgissa. Manchesterin MM-kisoissa 1997 Holmberg toimi tuomarina miesten kaksinpelin loppuottelussa. Seuraavana vuonna Eindhovenin EM-kisoissa 1998 hän tuomitsi naisten kaksinpelin loppuottelun. Suomesta kisoissa tuomaroivat myös Asko Kilpi.⁴¹

Kilpailutoiminta ensin kasvaa ja sitten vähenee

³⁹ Uma SPTLa tk. 1980, 1983, 1984; hallituksen pk. 19.4.1980, 12.5.1983, 26.6.1984, 31.10.1985, 12.8.1997.

⁴⁰ Uma SPTLa tk. 1986; hallituksen pk. 11.11.1986.

⁴¹ Uma SPTLa tk. 1985; hallituksen pk. 6.11.1984, 12.2.1985, 22.3.1985, 13.2.1990, 3.3.1998; Esko Heikkisen ja Mika Räsänen tiedonanto.

Kaiken arvokisamenestyksen perusta oli pöytätenniksessäkin seuroissa tehtävä työ, jota kansainväliset onnistumiset lisäsivät, kun uusia, innokkaita pelaajia tuli saleille oppimaan hienoa lajia. Seurojen ja erityisesti junioripelaajien määrässä piikki ylöspäin koettiin 1970-luvun puolivälissä kansainvälisen juniorimenestyksen ansiosta. Vuonna 1975 uusia seuroja saatiin liiton jäseneksi kahdeksan ja 1976 kymmenen. Laji alkoi vihdoinkin levitä maaseudulle. Juniorisarjoissa yliote oli jo siirtynyt kaupungeista maaseudulle. Suuri murheenaihe 1976 oli taantunut toiminta Tampereella. Liitto oli valmis antamaan valmentaja-apua, jotta pöytätennistoiminta saataisiin kaupungissa uudelleen nousemaan. Pekka Niemisen mukaan tamperelaiset halusivat perustaa oman pöytätennispiirin. Tilanne muuttui paremmaksi, kun Tampereen uusi Frenckellin halli avattiin 1977.

Vuoden 1977 aikana kansallisiin liiton sarjoihin osallistui 79 joukkuetta. Hyvä noste ei enää näkynyt suoraan uusien seurojen määrässä. Niitä liittyi 1977 vain kolme, vaikka liitto oli vuoden alussa asettanut tavoitteeksi saada 50 uutta pöytätennisseuraa. Erityisesti yleisseuroihin pöytätennis yritettiin saada mukaan lajikirjoon, mutta siinä ei kovin hyvin onnistuttu. Vuoden 1977 lopun buumi ei vielä näkynyt. Alajan mukana Liikkuen kuntoa TV-ohjelma oli saanut joulukuussa aikaan pingisvillityksen. Kentällä tilanne oli välillä jopa hieman kaoottinen, kun uusien pelaajien oli vaikeaa päästä vanhoihin seuroihin. Pelihimoiset pääsivät Helsingissä aikaisempaa paremmin pelaamaan, kun kaupunki asennutti 22 pingispöytää puistoihin ja leikkipaikkoihin. Aktiivisten jäsenseurojen määrä oli 1978 painunut uusista seuroista huolimatta reippaasti alle sadan, 81:een. Sen sijaan kansallinen kilpailutoiminta lisääntyi 1970-luvun lopulla. Vuonna 1979 pidettiin 74 kisaa, mikä oli lähes neljänneksen enemmän kuin aiempina vuosina. Rekisteröityjen pelaajien määrä oli 1 570.⁴²

Ruskeasuon ja Olympiastadionin tiloilla pärjättiin aina 1970-luvun puoliväliin saakka, jolloin harrastajamäärien lisäys toi rajoitteita toimintaan. Sama näkyi muuallakin Suomessa kuin vain pääkaupunkiseudulla, jossa tilanne oli ollut todella heikko jo muutamia vuosia. Seurat eivät saaneet riittävästi vuoroja. SPTL yhdessä TUL:n, TUK:n ja SVUL:n Helsingin piirin kanssa neuvottelivat lisätiloista. Helsingin kaupungin Urheilu- ja Ulkoiluvirasto lupaili laajenevalle lajille lisää harjoittelu- ja kilpailupaikkoja. Aktiivisuus auttoi, sillä helmikuusta 1977 pääkaupunkiseudun pöytätennisväellä oli uutena paikkana käytössään Uimastadionin pukusuojatiloihin sijoitetut yksitoista pöytää. Stadionin ja Ruskeasuon pelipaikkojen käyttömahdollisuus säilyi entisellään. Kisahalliin päästiin pelaamaan vuodesta 1984 alkaen neljänä iltana viikossa. Ruskeasuon mennessä 1990-luvun lopulla remonttiin Maunulan salin merkitys lisääntyi. Syyskausi 2000 voitiin aloittaa uusitus Ruskeasuon hallissa.⁴³

Toiminimien välinen Pinnacle-kisa oli vielä voimissaan. Se pelattiin huhtikuussa 1979 Helsingissä. Joukkueita oli 52; ilahduttavan paljon maaseudulta. Pinnacle-kilpailua pelattiin aina vuoteen 1998 saakka. Jokamiehen Pingissarja eli IV-divisioona alkoi 1982. Ilmoittautuneita joukkueita oli 130.

⁴² Uma SPTLa tk. 1975–1979; hallituksen pk. 27.9.1976, 16.10.1976, 2.3.1977, 5.5.1977, 17.12.1977, 19.8.1978, 13.3.1979, 12.5.1979.

⁴³ Uma SPTLa tk. 1976, 1984; hallituksen pk. 16.10.1976; tk. 2000.

Sarja löi itsensä lävitse viimeistään 1985, jolloin joukkueiden määrä lisääntyi 128:sta yli kahteen sataan. 1990-luvun loppupuolella innostus oli huomattavasti vähentynyt. Vuonna 1997 joukkueita osallistui sarjaan 111. Pitkään pelattu firmaliiga oli liiton näkemyksen mukaan 2000 ”alamäkivaiheessa”. Sitä pyöritettiin vielä Helsingissä, Vantaalla, Turussa ja Tampereella.

Liitto panosti vuosikymmenten ajan koulupingikseen saadakseen sitä kautta uusia pelaajia seuroihin. Liitto alkoi yhä enemmän konkreettisesti olla seuroja varten, eivätkä seurat liittoa varten. Tavoitteena oli saada pöytätennis koulujen kerhotoimintaan ja välineiden hankinta valtion **avustuskelpoiseksi**, mikä toteutui 1980. Kilpailutoiminta alkoi vasta vuoden 1988 aikana. Coke-cupiin osallistui 300 pelaajaa eri puolelta Suomea. Koulujen väliseen joukkuekilpailuun ilmoittautui 120 joukkuetta. Vuoden 1989 koulupingistoiminta tavoitti noin 4 000 koululaista ja 450 opettajaa. Vuonna 1990 lajiesittelyjä oli eri puolella Suomea 50 koulussa. Talopingis eli kerhotoiminta käynnistettiin 1991 rakennusyhtiö Hakan toimiessa sponsorina. Vilkkainta se oli Lahden seudulla.⁴⁴

Naispöytätenniksen kannalta merkittävä kehitysaskel oli naisten mestaruussarjan käynnistäminen lokakuussa 1983. Se ei suoranaisesti lisännyt harrastajien määrää. Liiton valmennuspäällikön Martti Aution mukaan tyttöjen ja naisten osuus oli edelleen 1987 erittäin pieni.⁴⁵ Samaten suuria vaikeuksia oli pienillä maaseutujen seuroilla. Liiton hallituksen jäsenen Raimo Honkasen mukaan Joensuussa, Iisalmessa, Mikkelissä ja niiden lähialueilla oli 1987 seurojen taloudellinen tilanne erityisen vaikea. Kilpailuihin osallistui vähän pelaajia ja näin niistä saatava tulo jäi pieneksi. Seurat toivoivat etelä- ja länsirannikon pelaajia kisoihinsa.⁴⁶

Liitto valitsi ensimmäistä kertaa 1990 useilla eri kategorioilla kauden parhaat. Pasi Valasti nimettiin kauden miespelaajaksi, Anni Komulainen naispelaajaksi, Linus Eriksson junioriksi, Turun Kaiku seuraksi, Asko Kilpi tuomariksi ja Pentti Päivärinta vuoden valmentajaksi. Valinnat tehtiin tämän jälkeen vuosittain. Aktiivisimmat seurats esittivät liitolle sopivimpia ehdokkaita. Muista eroava, lajirakkautta osoittava ja perusteellinen ehdotus saatiin 2002–2003 kauden päätteeksi Seinäjoen Sisun Jukka Kalliokoskelta, jonka esityksestä vuoden seuravalmentajaksi valittiin Lajos Oláh.

”Lajos on antanut itsestään lähes kaiken vapaa-aikansa pöytätennikselle sekä seuratyössä että valmennuksessa omien lapsien (Sofia ja Pentti) ja muidenkin junioreiden suhteen. Hänellä tuntuu olevan loputon ’itä-eurooppalainen’ energia pöytätenniksen suhteen. Hän treenaa lasten kanssa joka päivä ja kutsuu myös muitakin junioreita/senioreita treenaamaan ja sparraamaan. Seuralla on vuorot vain torstaisin ja lauantaisin, mutta hänellä on Seinäjoen lukiolla pöytä ja kotonaan. Hän huomioi kiitettävästi myöskin muut juniorit, eikä vaan omia lapsia. Maajoukkueleireiltä kauden aikana opitut asiat tulee kaikkien tietoisuuteen ja hän ohjaa tasapuolisesti kaikkia. Jopa me vanhatkin opimme siinä sivussa. Hän on suurena apuna muille junioreille pöytätenniksen

⁴⁴ Uma SPTLa tk. 1982, 1985, 1988–1991, 1997; hallituksen pk. 11.12.1979, 15.5.1980, 22.9.1982, 24.5.2000; Esko Heikkisen tiedonanto.

⁴⁵ Uma SPTLa hallituksen pk. 20.9.1983, 25.5.1987.

⁴⁶ Uma SPTLa hallituksen pk. 20.8.1987.

kehityksessä. Lisäksi hän on aina valmis seuran palaveriin ja kökkätöihin (talkoot). Kauden aikana ajatut kilometrit maajoukkueille ja etelän kisoihin ovat varmaan huimaavaa luokkaa!”

Seurojen määrä oli 1990-luvun alkuun mennessä edelleen vähentynyt. Seuroja oli 1991 enää 73. Kilpailujäsenenä oli 43 TUL:n seuraa. SLU:n perustamisen jälkeen Pöytätennisliiton ja TUL:n pöytätennistoiminnan yhdistyessä jäsenseurojen määrä lisääntyi. Vuonna 1997 jäsenseuroja oli 87 ja niissä lajia harrasti 2 347 pelaaja, joista naisia vain 90, miehiä 1 269, alle 19-vuotiaita tyttöjä 232 ja poikia 756. Valmennus- ja ohjaustehtävissä seuroissa ahersi 177 henkilöä. Naisten määrää saatiin kahdessa vuodessa kasvatettua 89:llä. Vastaavana aikana miesten määrä nousi 200:lla. Jäseniä oli 1999 yhteensä 2 554.⁴⁷

Liitto panosti aikaisempaa enemmän koulupingistämiseen vuodesta 1993. Vetäjäksi saatiin Taneli Keinonen. Tavoitteena oli saada lajin pariin uusia pelaajia. Vuoden mittaan pöytätennikseen tutustui 1 630 oppilasta, joista noin 90 jatkoi lajin parissa ottamalla lisenssin. Keinonen arvioi kriittisesti: ”Tulos ei vielä ollut kovin hyvä, mutta toivottavasti virheistä on opittu ja tulos tulevaisuudessa parempi. Lisäksi menettelyn etuna on se, että näin voidaan lajin pariin saada muita helpommin hyvin nuoria lajin aloittajia, 7–12-vuotiaita.” Koulupingistämiseen saatiin 1990-luvulla ja vuosituhanen vaihteessa opetusministeriön kehittämisrahaa. Suomen koulu- ja harrastuspöytätenniksen jäseniksi kirjattiin 2001 yhteensä 128 koulua ja nuorisotaloa, joissa lajia harrasti noin 2 000 lasta ja nuorta. Suurtyön hankkeessa teki liiton kenttäpäällikkö Taneli Keinonen.⁴⁸ Uusia pelaajia tarvittiin, sillä 1990-luvun puolivälistä lähtien kisoja peruttiin pelaajamäärien vähetessä. Arto Luukkainen oli analysoinut tilannetta tarkemmin Uudenmaan alueen osalta. Pelaajien **kisastarttien** määrä oli vuodesta 1992 vuoteen 1994 laskenut kolmanneksella, 6 000:sta 2 000:een.⁴⁹ Pingis **Pinnalle -hankkeen** kuului kannustaa ja aktivoida seuroja. Eniten uusia alle 19-vuotiaita pelaajia hankkineet seurat saivat 1999 nuorisostipendejä, joita jaettiin TIP-70:lle, PT Espoolle ja Westikalle.⁵⁰ Nuoriin panostaminen huomioitiin myös Olympiakomiteassa. Liitto sai 2003 tukea 8 000 € nuorten valmennusjärjestelmän kehittämiseen.⁵¹

Suomen pöytätennis kohti Euroopan huippua

Liitolla oli kovasti pyrkimystä saada uudelleen 1970- ja 80-lukujen kaltaista menestystä. Suomen miehet jäivät lohkossaan viidenneksi vuoden 2004 Dohan MM-kisoissa hallituksen jäsenen Mika Pasasen maksaessa pelaajien kulut. Liiton puheenjohtaja Asko Rasinen keskusteli kilpailujen aikana maajoukkuepelaajien Mika Räsänen ja Aki Kontalan kanssa suomalaisen huippupöytätenniksen tilasta. ”Pelaajien mielestä nykyisellä valmennusjärjestelmällä jatkettaessa lohkosijoituksen parantaminen tulevaisuudessa on vaikeaa. Myös nykyisten kärkejuniorien kohdalla kehitys

⁴⁷ Uma SPTLa tk. 1991, 1997, 1999.

⁴⁸ Uma SPTLa hallituksen pk. 28.5.1994 ja liitteenä Keinosen raportti syksyltä 1993; tk. 1999, 2001.

⁴⁹ Pöytätennis 1/1995, 2/1995; Uma SPTLa hallituksen pk. 12.2.1997.

⁵⁰ Uma SPTLa tk. 1999.

⁵¹ Uma SPTLa hallituksen pk. 28.1.2003.

pysähtyy ilman tuntuvasti ammattimaisempaa ja laajempaa valmennusohjelmaa, johon ei päästä ilman siihen sitoutunutta Suomessa jatkuvasti toimivaa valmentajaa.”

Rasinen veti keskusteluista suorat johtopäätökset ja alkoi toimia yhdessä muun hallituksen kanssa maaliskuussa 2004, jolloin hallitus kokoontui poikkeuksellisesti ilman toimihenkilöitä.

Puheenjohtaja Rasisen mielestä tarvittiin kokopäivätoimista valmentajaa. Puheenjohtaja Peter Erikssonin aikana oli palkattu 2002 ensimmäinen ammattivalmentaja Jan Berner, jonka osaikainen, 70–75 päivää vuodessa vievä valmennus ei kuitenkaan ollut riittävää. Surkuhupaisaa oli se, että Suomen miesten kohdatessa avausottelussa MM-Dohassa Australian, Berner hääri kaikkien yllätykseksi vastustajan päävalmentajana. Hallitus asetti tavoitteeksi yksimielisesti pöytätenniksen valmennuskeskuksen perustamisen Helsinkiin syyskuun alusta 2004 alkaen. Varat siihen saataisiin liiton hallintoa keventämällä ja kuluja karsien.

Hallintoa rationalisoitiin heti. SLU-talon vuokrasopimus oheispalveluineen irtisanottiin ja toimistopäällikön toimi lakkautettaisiin. Hallituksen jäsenet sitoutuivat vastaamaan vuoden 2004 aikana talkooperiaatteella kaikista niistä tehtävistä, jotka kokouksessa tehtyjen päätösten mukaan jäivät ilman hoitajaa. Työryhmä Rasinen, Mika Pasanen, Asko Kilpi ja Pekka Tennilä toteutti päätöksiä. Oli toiminnan aika. Projekti Bremen 2006 alkoi kolme päivää näistä päätöksistä. Toimistopäällikkö Kirsti Strohmayer palasi talvilomalta liiton toimistoon ja sai kuulla potkuistaan seitsemän vuoden työsuhteen jälkeen. Strohmayer riitautti irtisanomisen, mutta solmi myöhemmin sopimuksen korvauksesta. Julkisuuteen Rasinen totesi potkujen syyksi varojen vähyyden: ”Rahaa on niukasti. Päädyimme siihen, että toimiston menoista voidaan tinkiä.”

Kenttäpäällikkö Taneli Keinonen jatkoi toistaiseksi. Espoolainen Rasinen otti vastuulleen tiedotus- ja järjestöasiat, tamperelainen Tennilä talouden ja porvoolainen Lauri Miettinen liittosihteerin työt. Kokouksia alettiin pitää Pasasen tiloissa Järvenpäässä. Valmennuskeskusta saati päätoimista valmentajaa ei saatu heti palkatuksi lähinnä kassakriisin vuoksi. Rahoja ei ollut ensin edes osaikaisen Jan Bernerin palkkojen maksamiseen.

Valmennuspestiä tarjottiin kahden vuoden sopimuksella latvialaiselle Viktor Tolkachevsille, joka hyväksyi tarjouksen aloittaen päätoimisena valmentajana vuoden 2005 alusta marraskuun lyhyen valmennusleirin jälkeen. Lajos Oláh oli epäillyt jo Bernerin valmennustaitoja ja sama jatkui Tolkachevsin aloitettua työt. Syvä luottamuspuola häiritsi liiton hallituksen mielestä valmennusleirien toimintaa. ”Tulevien leirien positiivisen ilmapiirin turvaamiseksi ja uuden päävalmentajan työrauhan takaamiseksi esitetään, ettei Pentti Oláhin vanhemmille toistaiseksi anneta tilaisuutta osallistua SPTL:n valmennustapahtumiin.” Lajos ja Aniko Oláhia koskenut osallistumiskielto purettiin kolme kuukautta myöhemmin. Viktor Tolkachevs irtisanottiin joulukuussa 2005. Vuoden 2006 alussa neuvotteluja valmennussopimuksesta käytiin italialaisen

Massimo Costantinin kanssa. Bremenin MM-kisoihin asti valmentajaksi palkattiin ruotsalainen Mikael Ottoson.⁵²

Pasilan toimistotilojen irtisanominen kesti, koska vuokrasopimus oli voimassa elokuulle 2005. Neuvottelujen jälkeen irtisanominen onnistui helmikuussa 2005. Uudet tilat löytyivät Helsingin Kannelmäestä, jossa oli kalustettu kolmio. Valmentaja Tolkachevsillä oli käytössään yksi huone. Tämän jälkeen toimisto oli hetken aikaa Ida Aalbergin tiellä Pohjois-Haagassa, josta siirryttiin syksyllä 2006 Mannerheimintielle Taka-Töölöön. Pasilan SLU:n talolle palattiin 2008.⁵³

Asko Rasinen hävisi syyskokouksessa 2006 puheenjohtajaaenestyksen Simo Pokille jatkaen kuitenkin varapuheenjohtajana. Rasinen ehti johtaa liittoa runsaat kolme vuotta.⁵⁴ Simo Pokki oli vantaalainen toimitusjohtaja ja kunnallispoliitikko. Hän veti liittoa kaksi vuotta. Seuraajaksi valittiin turkulainen Jouko Manni ja varapuheenjohtajaksi vantaalainen Jarmo Siekkinen. Heidän ja koko hallituksen yhtenä tärkeimpänä haasteenaan oli seurojen määrän jatkuva vähentyminen. Vuonna 2008 seuroja oli 62, joista 50 toimi aktiivisesti. Pääosa seuroista toimi etelän kaupungeissa ja niiden lähikunnissa. Pelaajia oli yhteensä enää 838. Seurojen määrässä oli siten palattu 1950-luvun alun tilanteeseen. Pelaajien määrä oli pudonnut puoleen siitä, mihin ylettiin 1970-luvun lopulla. Tässä tilanteessa oli tärkeää panostaa lajin levittämistyöhön. Merkittävää liiton toiminnalle oli Sonja Grefbergin paluu hallitukseen 2007. Grefberg edusti Suomea kansainvälisissä kokouksissa. Lisäksi hän alkoi syksystä 2009 alkaen toiminimensä kautta hoitaa osa-aikaisesti liiton toimistotöitä, jotta kenttäpäällikkö Taneli Keinოსella olisi enemmän aikaa kiertää kentällä.⁵⁵

Uuden puheenjohtajan Jouko Mannin johdolla talous saatiin kuntoon ja liiton toiminta kädestä suuhun menetelmällä vähitellen päättyi. Ennen Mannin aikaa vaikeimpia hetkiä oli eletty heinäkuussa 2005, jolloin ennen opetusministeriön maksamaa tukisummaa tilillä oli rahaa 100 €. Hallitus päätti myydä kaikki liiton arvopaperit ja osakkeet sekä ottaa 10 000 € lainan. Vuoden 2006 aikana maksuvalmiudessa piti kahdesti turvautua lainaan. Tiukka taloudenpito palautti arvokisamatkat takaisin 1950-luvun tilanteeseen, jolloin yritettiin kyllä päästä eroon pelaajien omista maksuista, mutta siinä huonosti onnistuttiin. Vuoden 2007 arvokisoihin matkaavat pelaajat maksoivat omavastuuosuutena puolet ”oleskelukustannuksista”. Talous kääntyi vähitellen parempaan suuntaan. Mannin hallitus sai tyytyväisenä todeta 2009 vuodesta, että ylijäämää oli jopa yli 50 000 €. Finlandia Open tuotti, Pöytätennislehdestä saatiin hyvin mainostuloja, henkilöstömenot olivat pienet ja liiton vanhaa välineistöä myytiin. Samaten 2010 oli erinomainen ja tuotti plussaa noin 29 000 euroa.

⁵² Uma SPTLa hallituksen pk. 12.3.2004; HS:n lehtileike pk:n liitteenä: ”Pöytätennisliitto karsii kulujaan”; hallituksen pk. 18.5.2004, 15.6.2004, 14.9.2004, 18.10.2004, 23.12.2004, 29.1.2005, 21.3.2005, 24.10.2005, 19.12.2005, 30.1.2006, 13.3.2006, liitteenä vlk:n muistio; tk. 2005; Mika Räsänen tiedonanto.

⁵³ Uma SPTLa hallituksen pk. 15.6.2004, 23.12.2004, 29.1.2005, 19.12.2007, 14.1.2008; tk. 2006.

⁵⁴ Uma SPTLa syysliittokokouksen pk. 18.11.2006.

⁵⁵ Uma SPTLa syysliittokokouksen pk. 24.1.2007, 29.11.2008; hallituksen pk. 21.11.2009, 19.8.2010, 19.1.2011, 24.2.2011; tk. 2009, 2010, 2011; kevätilittokokouksen pk. 4.4.2009 ja liitteenä toimintasuunnitelma, Suomen Pöytätennisliiton nykytila.

Liitto anoi veteraanien vuoden 2009 EM-kisoja. Tästä hankkeesta vetäydyttiin. Sen sijaan Suomelle myönnettiin NETU:n eli Pohjois-Euroopan Unionin veteraanien kisat vuodelle 2010. NETU-kisat menivät erittäin hyvin. Pelaajia oli yli 300. Kisajärjestelyt saivat laajasti kiitosta. Suomi anoi veteraanien EM-kisoja vuodelle 2013, vaikkakin alkoi asennoitua siihen, että Saksa saakoon isännöidä ne ja Suomi hakisi vasta vuoden 2015 kisoja.⁵⁶

Istanbulin junioreiden **EM-kisa** 2010 oli ensimmäinen selvä välähdys Suomen pelaajien uudesta noususta. Parhaiten menestyivät kadettitytöt Pinja Eriksson, Sannamari Bölenius ja Anna Kirichenko, jotka saavuttivat 11. sijan. Liiton johto muisteli, ettei tällaiseen kadettien menestykseen ole totuttu sitten Sonja Grefbergin ja Eva Malmbergin aikakauden.

Hyvistä tuloksista kiitettiin valmentajana vuodesta 2008 toiminutta ruotsalaista Johan Kratzia ja muita valmennuksessa mukana olleita. Ennen Kratzia päävalmentajana toimi niin ikään ruotsalainen Emmanuel Christiansson. Liitolla oli kuitenkin haluja tehostaa lajin levittämistyötä, minkä vuoksi Kratzin työsuhde päättyi kesäkuussa 2011, eikä sen jälkeen enää palkattu päätoimista päävalmentajaa, kunnes nykyinen Mattias Bergkvist aloitti 2013, tosin osa-aikaisena.

Puheenjohtaja Jouko Manni oli tehnyt hyvää työtä, mutta silti hän ei halunnut enää jatkaa tehtävässä kaksivuotiskauden päättyessä syksyllä 2010. Manni puhuttiin kuitenkin ympäri ja uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin Sonja Grefberg. Manni ilmoitti syyskokouksessa 2013, ettei jatka enää puheenjohtajana. Kun uutta puheenjohtajaa ei löytynyt, varapuheenjohtaja Sonja Grefberg jatkoi syksyn 2014 liittokokoukseen saakka johdossa Mannin jäädessä maaliskuussa 2014 syrjään. Grefberg ei puheenjohtajan tehtävissä halunnut jatkaa, koska hänet oli valittu Euroopan pöytätennisliiton hallitukseen. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin syksyllä Esko Heikkinen ja varapuheenjohtajaksi Sonja Grefberg.⁵⁷ He jatkavat edelleen näissä tehtävissä 2017.

Taneli Keinonen jatkoi kouluvierailuja yhdessä paikallisten seurojen kanssa. Yhteensä hän vieraili 34 koululla vuoden 2011 aikana. Vuodesta 2015 mailapeliliitot alkoivat tehdä yhteistyötä tavoitteenaan lisää liikuntaa koulupäiviin. Opetus- ja kulttuuriministeriö tuki 2016 hanketta 50 000 euron avustuksella. Konkreettisesti liikuntakoulutyötä tehtiin paikallisesti seurojen avulla.

Pöytätenniksessä pelaajana kunnostautunut Mika Räsänen valittiin määräaikaiseksi liiton projektityöntekijäksi toukokuussa 2011 hankkeeseen, jolla jatkettiin jo aikaisemmin aloitettua lajin levittämistyötä, minkä jälkeen pääpainona olivat seuratyö ja veteraanien Tampereen EM-kisojen järjestelytehtävät. Veteraanien kisat olivat Pöytätennisliiton historian kaikkien aikojen suurin yksittäinen hanke. Järjestelyistä vastuuta kantoivat erityisesti liiton puheenjohtajat **Esko Heikkinen** ja Sonja Grefberg, Räsänen, Jarmo Siekkinen, Jukka Nieminen ja Mika Tuomola. Kisat onnistuivat mainiosti. Merkittävää oli taloudellinen tulos, mikä takasi liiton toimintaan vakauden usean vuoden ajan.

⁵⁶ Uma SPTLa hallituksen pk. 21.6.2005, puhelinkokous 3.8.2005, hallituksen pk. 30.1.2006, 24.8.2006, 28.2.2007, 22.4.2008, 5.10.2009, 23.1.2010, 19.8.2010, 19.1.2011, 12.3.2012, 4.4.2012; tk. 2006, 2010.

⁵⁷ Uma SPTLa hallituksen pk.19.8.2010, 21.10.2010, 26.5.2011; syysliittokokouksen pk. 13.11.2010, 23.11.2013; tk. 2010; Pöytätennis 3/2013, 1/2014, 1/2015; Esko Heikkisen tiedonanto.

Lajia esitellessään Mika Räsänen otti yhteyksiä kuntiin, yrityksiin, päivä- ja hoivakoteihin. Näiden tehtävien lisäksi toimeen liittyi valmennusta. Seuraavana vuonna nimikkeeksi tuli lajipäällikkö. Vuodesta 2013 hän oli liiton toimiston esimies ja kesäkuusta 2014 alkaen toiminnanjohtaja.⁵⁸ Mika Räsänen jatkaa 2017 edelleen tässä tehtävässä.

Uuden johdon missioksi tuli: Suomen pöytätennis Euroopan huipulle. Puheenjohtaja Esko Heikkinen selvitti 2015, että sen voi ymmärtää vaikka Tanskan mallina: ”Jossa yksi todellinen huippu on hilannut koko maan pöytätenniksen uudelle tasolle. Sen ei pitäisi olla mahdotonta meillekään, jos kohta se ei ole helppoakaan. Puhumme helposti kymmenen vuoden aikajänteestä.” Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi tärkeää oli aktiivinen seuratoiminta, joka tuo pelaajia, joita maajoukkuevalmennus kehittää eteenpäin. Liitto aloitti tsemppiseurahankkeen. Tarvittiin valmentaja- ja ohjaajakoulutusta, jotta ammattitaitoisia vetäjiä olisi riittävästi. Huippupelaajia valmennettiin Ruskeasuon harjoituskeskuksessa. Suomella oli Heikkisen mukaan kourallinen lupaavia pelaajia erityistapauksena Benedek, ”Pentti”, Oláh. ”Pena tarvitsee selkosuomella sanottuna riihikuivaa voidakseen kilpailla riittävästi. Hänen kohdallaan matka Euroopan huipulle on pienempi kuin moni tietääkään.”

Uusi puheenjohtaja Esko Heikkinen nosti vuoden 2015 alussa merkittäväksi kehityskohteeksi pöytätenniksen perinteiden ja lajin historian esilletuomisen, sen kunnioittamisen. ”Yhtenä ’pikkuasiana’ voi mainita myös historian tallentamisen, sillä SPTL täyttää 80 vuotta vuonna 2018. On suorastaan häpeällistä, jos emme siinä vaiheessa saa aikaan liiton ja lajin historiikkaa.”⁵⁹ Esko Heikkinen toimi nopeasti, sillä jo huhtikuussa 2015 tehtiin sopimus Urheilumuseosäätiön kanssa tästä historiasta.

Toivon sydämestäni, että tämä häpeä on nyt poistunut. Historiaa on ollut helppo tehdä, kun kannustajana on ollut innokas, lajiaan rakastava historiatoimikunta, historian tekijöitä on vuosikymmenten mittaan löytynyt satoja ja muistiin on voinut merkitä toinen toistaan värikkäämpiä asioita ikäviäkään unohtamatta.

Tämän pöytätennishistorian viimeisin historiantekijä on Benedek Oláh, joka ensimmäisenä suomalaisena pöytätennispelaajana raivasi tiensä 2016 Rion olympiakisoihin herättäen otteillaan suurta huomiota. Menestys jatkui vielä saman syksyn EM-kisoissa Budapestissä Oláhin edetessä historiallisesti kahdeksan parhaan joukkoon sekä sekanelinpelissä että miesten kaksinpelissä. Tämä on 2018 suomalaisen pöytätenniksen kaikkien aikojen paras **aikuisten** arvokisasaavutus.

⁵⁸ Uma SPTLa hallituksen pk. 26.5.2011 ja liitteenä työnkuvaus; tk. 2011; hallituksen pk. 1.2.2012, 18.1.2013; Pöytätennis 2/2014, 2/2016. Esko Heikkisen ja Mika Räsäsen tiedonannot.

⁵⁹ Pöytätennislehti 1/2015, 2/2015, 3/2015, 2/2016.